

# Kisvakarcs

LISA BRENNAN-JOBS



# Kisvakarcs

LISA BRENNAN-JOBS

A fordítás alapja:  
Lisa Brennan-Jobs: *Small Fry*

Copyright ©Lisa-Brennan Jobs, 2018

All rights reserved. Grove Press an imprint of Grove Atlantic, September 2018.

Fordította:  
© Morvay Krisztina (1–224.), 2019  
© Garamvölgyi Andrea (224–346.), 2019

Szerkesztette: Fiáth Marianna

Borító: Lobotworks

HVG Könyvek, Budapest, 2019  
Kiadóvezető: Budaházy Árpád  
Felelős szerkesztő: Krausz Veronika  
[www.hvgkonyvek.hu](http://www.hvgkonyvek.hu)

ISBN 978-963-304-870-2

Minden jog fenntartva. Jelen könyvet vagy annak részleteit tilos reprodukálni, adatrendszerben tárolni, bármely formában vagy eszközzel – elektronikus, fényképeseti úton vagy más módon – a kiadó engedélye nélkül közölni.

Kiadja a HVG Kiadó Zrt., az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók  
és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.  
Felelős kiadó: Szauer Péter

Nyomdai előkészítés: Kedves László

Nyomda: Alföldi Nyomda Zrt.  
Felelős vezető: György Géza vezérigazgató

*Billnek*



HARMADIK HALÁSZ: Gazd'uram! Az nem megy csak a fejembe, hogy élnek a halak a tengerben?

ELSŐ HALÁSZ: Hogyan? Hát mint szárazon az emberek: a nagyok megeszik a kicsinyeket. Mint játszik, hempelyeg a cápa maga előtt hajtva nyomorú prédáját, míg végre valamennyit lenyeli egy falatra. Ily cápák, hallom, a szárazon is vannak, kik addig tátognak, míg az egész községet templomostul, tornyostul, harangostul, mindenestül el nem nyelik.

Shakespeare: *Periklész*<sup>1</sup>

Érdekes élmény volt az ónos esőben álldogálva e közfigyelem ismeretlen forrásává válni – mintha láthatatlanná váltam volna.

Saul Bellow: *Humboldt's Gift* [Humboldt ajándéka]<sup>2</sup>





A halála előtt három hónappal kezdtem el lopni apámtól. Mezítláb osontam végig a házban, és mindent a zsebembe csúsztottam, ami csak felkeltette a figyelmemet: arcpirosítót, fogkrémet, két csorba, türkizkéz kézöblítő tálat, egy üvegce körömlakkot, egy pár elnyútt lakkbőr balettcipőt és négy megfakult, eredetileg fehér, akkorra már megsárgult párnahuzatot.

Minden lopás megnyugvással töltött el, pedig mindig megfogadtam, hogy az lesz az utolsó. Hamarosan mégis rám tört a késztetés, hogy új tárgyat emeljek el.

Lábujjhegyen beosontam apám szobájába, és a bejáratnál óvatosan átléptem a nyikorgó padlódeszkát. Amikor még tudott lépcsőzni, itt dolgozott, most ez lett a betegszobája. Könyvek, levelek és gyógyszeres fiolák heverték szanaszét. Üvegalmák, faalmák, díjak, magazinok és papírhalmok. A falakat bekeretezett Hasui-metszetek díszítették, szürkületben és napnyugtakor ábrázolt templomokról. Egy másik falon rózsaszín fénysugár nyújtózott keskeny sávban.

Rövidnadrágban, körbepárnázva ült az ágyon. Pipaszárrá soványodott lábát szöcske módjára húzta maga alá.

– Helló, Lis! – köszöntött.

Segyu rinpocse állt mellette. Az utóbbi időben bármikor érkeztem látogatóba, mindig ott volt apám közelében. A csillogóan barna szemű, sercegően karistoló hangú, alacsony brazil férfi, a rinpocse buddhista szerzetes volt. Kerek hasát barna köntös takarta. A titulusa szerint szólítottuk. Tibeti szent emberek most már néha Nyugaton születnek, akár olyan helyeken is, mint Brazília. Nekem egyáltalán nem *tűnt* szentnek – nem volt távolságtartó vagy kifürkészhetetlen. Nem messze tőlünk egy fekete zsákból valamiféle tápszert pumpált egy duruzsoló motor, a kivezető cső pedig eltűnt valahol az apám ágyneműje alatt.

– Érintsd meg a lábfejét! – szólalt meg a rinpocse, majd megfogta apám ágyon heverő lábfejét. – Így!

Nem tudtam eldönteni, hogy a lábérintés nekem jó-e, vagy az apámnak, esetleg mindkettőnknek.

– Rendben – feleltem, és a vastag zoknin keresztül megfogtam a lábfejét. Fura érzés fogott el, miközben az arcát néztem, mert akkor is ilyennek láttam, amikor a fájdalomtól vagy a haragtól elfintorodott, és akkor is, amikor mosolygott.

– Ez jó – állapította meg az apám, és lehunyta a szemét. A mellette lévő komódra pillantottam, majd végigpásztáztam a szoba túloldalán lévő polcokat is, hátha találok valamit, amit szívesen ellopnék, noha a szeme láttára nem mertem volna megtenni.

Amíg aludt, fel-alá kószáltam a házban, nem is tudom, mit kerestem. A nappali kanapéján egy ápolónő üldögélt ölbe tett kézzel. Várta, hogy apám segítségére siethessen, ha úgy hozza a szükség. Csendes volt a ház, a hangok fojtottak és tompák, a fehérre festett téglafalak gödrösek, mint a díszpárnák. A terrakottapadló hűvöse simogatta a talpam, csak azokon a helyeken melegedett testhőmérsékletűre, ahol a napsugarak érték.

A konyhától nem messze volt egy mosdó, ahol a vécékagyló melletti szekrényben – egykor a Bhagavad-gítá rongyosra olvasott példánya lapult benne – egy üvegcsé drága rózsavízre bukkantam. Becsuktam magam mögött az ajtót, ráültem az ülőkére, majd a levegőbe fújtam egy keveset, és lehunytam a szemem. A permet hűvös volt, és jelentőségteljes, mintha erdőben vagy egy régi kőtemplomban lettem volna.

Az egyik oldalon hajkefét és egy ezüsttubusú ajakfényt is találtam, a másikon pedig egy szerkentyűt, amely folyadékot bocsátott ki a kefe közepébe. Éreztem, hogy kell. A zsebembe csúsztattam a szájfényt, magammal akartam vinni a Greenwich Village-beli egyszobás garzonba, ahol a párommal laktam. Mindennél határozottabban tudtam, hogy ez teszi majd teljessé az életem. Egyszerre próbáltam eltűnni a házvezetőnő, a bátyám, a nővéreim és a mostohaanyám elől – nem akartam, hogy lopáson kapjanak, és azt sem, hogy bánthassanak azzal, hogy nem vesznek tudomást rólam, vagy nem viszonozzák a köszönésemet –, és mégis tudatosítani a jelenléteimet. Az elsötétített fürdőszobában azért fújtam be magam rózsavízzel, hogy ne érezzem, hogy a semmibe olvadok – az aláhulló permet segített újrakörvonalazódni. A kettős teher mellett egyre kisebb feladatnak éreztem a beteg apám látogatását. Szinte semmiségnek tűnt.

Az elmúlt évben kéthavonta egyszer jöttem egy-egy hétvégére.

Feladtam már a nagy kibékülés reményét – ilyesmi csak a moziban létezik –, mégis eljártam hozzá.

Az egyes látogatások között New Yorkban mindenhol az apámat láttam. A moziban, az előttem lévő sorban a nyakának *hajszálpontosan* ugyanazt az ívét, ugyanazt az állkapocs- és arccsontformát. Elkocogott előttem télen, a Hudson folyó partján, amikor egy padon üldögélve a kikötőben veszteglő hajókat bámultam, munkába menet megpillantottam a metró peronján, ám hamarosan beleveszett a tömegbe. Sovány, olíva színű bőrű, finom ujjú, vékony csuklójú férfiakat láttam, akik bizonyos szögből ugyanúgy festettek, mint ő. Mindig a torkomban dobogó szívvel közelítettem hozzájuk, hátha, noha minden alkalommal pontosan tudtam, hogy azok a férfiak nem lehetnek az apám, hiszen ő betegen fekszik Kaliforniában.

Korábban, azokban az években, amikor szinte nem is beszélünk egymással, mindenhol a fényképébe botlottam. A fotók láttán furcsa erő áradt szét bennem. Mint amikor megláttam a tükörképemet a szoba túloldalán, és egy pillanatra azt hittem, hogy másvalakit látok, majd felismertem a saját arcomat. Ott volt mindenhol, bármerre is jártam – a magazinokból, a napilapokból és a képernyőről is ő nézett vissza. *Az én apám. Senki nem tudja, de attól még igaz.*

Mielőtt elköszöntem, még egyszer besurrantam a fürdőszobába, hogy befújjam magam a rózsavízzel. Természetes alapanyagokból készült, ami azt jelentette, hogy néhány perc múltán elveszítette rózsailatát, és büdös, áporodott mocsárszaga lett, noha ezt akkor nem vettem észre.

Amikor a szobájába léptem, épp felállni készült. Elnéztem, ahogy fél karral felnyalábolja mindkét lábát, a másikkal megtámaszkodik a fejtámlán, és kilencven fokkal elfordítja a törzsét, majd immár mindkét karjával az ágy szélére, végül a padlóra lendíti a lábait. Megöleltem. Az ujjaim alatt tisztán éreztem a csigolyáit és a bordáit. Avas orvosságillatot árasztott.

– Hamarosan újra eljövök – ígértem.

Kibontakoztunk egymás öleléséből, és elindultam az ajtó felé.

– Lis?

– Igen?

– Vécészagod van.



# Hippik





Hétéves koromra anyámmal már tizenháromszor költöztünk. Nem hivatalosan béreltük a különféle helyeket, hol egy barát bebútorozott hálószobáját, hol valamilyen ideiglenes albérletet. A legutolsótól akkor kellett megválnunk, amikor valaki szó nélkül eladta a hűtőt. Anyám másnap felhívta apámat, és pénzt kért tőle, aki erre havi kétszáz dollárral megemelte a tartásdíjat. Ismét költöztünk, ezúttal Palo Alto-ba, a Channing Avenue egyik házához toldott kis épület földszinti apartmanjába – az első olyan helyre, amelyet anyám a saját nevére vett ki. Új otthonunkban csak mi laktunk.

Az apartman előtt sötétbarna, Craftsman stílusú ház állt – az egykori pázsit helyét poros borostyán lepte el, és a két hajlott csertölgy szinte elérte a talajt. Pókháló kötötte össze a két fát és a borostyánt, a rajta megtapadó virágpor pedig ragyogó fehérén csillogott a napfényben. Az utcáról nem lehetett látni, hogy a ház mögött apartman húzódik.

Korábban a szomszédos városokban, Menlo Parkban, Los Altosban, Portola Valley-ben éltünk, ám Palo Alto lett az a hely, amelyet végül az otthonunknak neveztünk.

A föld errefelé fekete volt, nyirkos és repedezett, a sziklák alatt kicsi piros bogarakra bukkantam, rózsaszín és hamuszínű férgerekre, vékony százlábúakra és palaszínű fatetvekre, amelyek pajzsszerűen félgömbbe kunkorodtak, ha megpiszkáltam őket. A levegőben az eukaliptusz, a napmeleg föld, a nyirkosság és a nyírt pázsit illata keveredett. Vasúti sínek szelték ketté a várost, a sínektől nem messze a Stanford Egyetem magasodott a maga pompás, ovális füves terével és aranyozott kápolnájával a pálmafákkal szegélyezett út végén.

A beköltözésünk napján az anyám leparkolt az épület előtt, mi pedig behordtuk a holmijainkat: konyhai felszereléseket, egy japán futonágyat, egy íróasztalt, egy hintaszéket, lámpákat és könyveket.

– A nomádok ezért nem képesek semmit elintézni – állapította meg anyám, és zilált hajjal átemelt egy nehéz dobozt a küszöbön. A kezét fehér vászon-

festék pettyezte. – Nem maradnak sehol elég ideig ahhoz, hogy maradandót alkossanak.

A nappali tolóajtaja egy kis teraszra nyílt. A teraszon túli tenyérnyi, szikkadt és bogáncsos területen egy csertölgy és egy fügefafa állt – mindkettő nyurga –, valamint egy bambuszszor, amelyet anyám szerint szinte lehetetlen kiirtani, ha egyszer gyökeret eresztett.

Miután kipakoltunk, anyám csípőre tett kézzel megállt, és körbenézett a szobán: bár minden ingóságunk ott volt, mégis üresnek tűnt.

Másnap felhívta apámat a munkahelyén, és segítséget kért.

– Elaine átjön a kisteherautójával... Átugrunk az apádhoz, és elhozunk egy kanapét – közölte anyám néhány nap múlva. Apám Monte Serenóban élt, Saragota közelében, félóránnyira lévő külvárosi övezetben. Soha nem jártam még nála, azt sem tudtam, melyik városban lakik – csupán néhányszor találkoztam vele.

Anyám szerint amikor telefonált, apám felajánlott neki egy használaton kívüli kanapét. De tudta, hogy gyorsan el kell mennünk érte, máskülönben kidobja, vagy meggondolja magát. Ráadásul ki tudja, mikor jutunk hozzá ismét Elaine kisteherautójához?

Ugyanabba az osztályba jártam Elaine ikreivel – egy fiúval és egy lánnyal. Elsősök voltunk. Elaine idősebb volt anyámnál. Hullámos, fekete haja volt néhány elszabadult fürttel, amelyek bizonyos fényviszonyok mellett glóriát vontak a feje köré. Anyám fiatal, érzékeny és varázslatos nő volt, az Elaine rendelkezésére álló férj és otthon nélkül. Ehelyett ott voltam neki én, nekem pedig két feladatom volt: egyrészt megvédeni őt, hogy ő megvédhessen engem, másrészt formálnom kellett, és megkeményítenem annyira, hogy képes legyen megbirkózni a világgal. Mint ahogy smirglivel megérdesítik a felszínt, hogy tapadjon a festék.

– Balra vagy jobbra? – kérdezgette Elaine. Sietett. Előre egyeztetett időpontja volt valamilyen orvosnál. Az anyám diszlexiás, de kitartott amellett, hogy más okból kerüli a térképhasználatot. Sokkal inkább, mert a térkép a fejében volt. Bárhová képes visszatalálni, ahol egyszer már járt, magyarázta. Némi kitérővel talán, de visszatalál. Sokszor eltévedtünk.

– Balra! – mondta. – Nem, jobbra! Várj! Na jó, balra.

Elaine bosszús volt, de anyám nem kért bocsánatot. Rangon alulinak érezte volna.



A napsugarak sávokat rajzoltak a lábamra. A nyirkos, nehéz levegőben terjengő borostyán- és földillat csiklandozta az orromat.

A Palo Alto városait övező hegyek a kéreglemezek elmozdulásával és egymásra torlódásával keletkeztek.

– A törésvonal közelében kell lennünk – magyarázta az anyám. – Ha földrengés támadna, beszipantana bennünket.

Végre megtaláltuk a helyes utat, majd a végén a kétoldalt fákkal szegélyezett kocsibejárót is. A vékony hajtásokkal tűzdelt, élénkzöld pázsit puhának tűnt. A kétemeletes, fehérre vakolt házat csúcsos tetőorom fedte, és sötét ablakzsindelyek díszítették. Hosszú ablakain fény fodrozódott. Ilyen házakat szoktam üres lapokra rajzolni.

Becsöngettünk, de senki nem nyitott ajtót. Anyám lenyomta a kilincset.

– Be van zárva! – állapította meg. – A francba! Fogadni mertem volna, hogy nem lesz itthon.

Körbejárta az épületet, ellenőrizte az ablakokat, szerencsét próbált a hátsó ajtónál.

– Be van zárva! – kiáltott újra és újra.

Nehéz volt elképzelni, hogy ez lenne apám háza.

Anyám visszajött a bejárati ajtóhoz, és felnézett a tolóablakokra, ám azok túl magasan voltak, nem érhetette el.

– Akkor is megpróbálom! – mondta elszántan, és fellépett az öntözőre, majd onnan a lefolyócsőre. Megragadta az ablakpárkány peremét, és rálapult a falra. Sikerült fogást találnia, és feljebb húzta magát.

Elaine és én minden mozdulatát figyeltük. Rettegtem, hogy leesik.

Apámnak az ajtóban kellett volna fogadnia minket. Talán több olyan bűrtört is megmutatott volna, amire nem volt szüksége, és visszamehettünk volna hozzá később.

Ehelyett az anyám tolvaj módjára kapaszkodott fel a háza falán.

– Menjünk inkább! – kiáltottam el magam. – Nem kellene itt lennünk.

– Remélem, nincs beriasztva – hangzott a válasz.

Anyám elérte a párkányt. Visszafojtott lélegzettel vártam a felharsanó sziréna hangját, ám a másodpercek ugyanolyan csendbe burkolóztak, mint az előzőek. Elfordította az ablakon a zárat, az üveglap pedig felcsusszant a tokba. Anyám lassanként, fokozatosan eltűnt mögötte. Néhány pillanat múlva kinyílt a bejárati ajtó, ő pedig kilépett a napfényre.

– Bejutottunk! – állapította meg büszkén. Bekukkantottam az ajtón: a parkettáról és a magas mennyezetről visszaverődött a fény. Hideg, üres terek tátong-

tak odabent. Aznap – és később – ez lett számomra az apám: a nagy ablakokról visszatükröződő fénytócsák, a helyiségek mélyén lakozó félhomály, a penész és a füstölők dohos, édeskés illata.

Anyám és Elaine megragadta a kanapé két végét, majd átmanővereztek vele az ajtón, és le a lépcsőn.

– Nem nehéz – állapította meg anyám, majd rám szólt, hogy álljak arrébb. Vastag, szőtt háncskeret tartotta a laza vászonszövésű kárpitot. A krémszínű díspárnákat élénkvoros, narancs- és kék színű festett vászonvirágok díszítették – évekig piszkálgattam a szirmok peremét, hátha be tudom dugni a körömöm hegyét a festett szegélyek alá.

Elaine és az anyám gyorsan, elszántan mozogtak, mintha haragudnának. Anyámnak még az egyik hajtincse is elszabadult a fejpánt alól. Betuszkolták a kanapét a kisteherautó rakterébe, majd visszasiettek a házba, és egy hozzá illő fotellel és puffal tértek vissza.

– Rendben, menjünk! – szólt anyám.

A hátsó tér annyira megtelt, hogy előre ültem én is, anyám ölébe.

Elaine és az anyám olyanok voltak, mint két szeleburdi kamaszlány. Megszezezték a bútort, és Elaine sem késik el az orvostól. Éberségem és aggodalmam mélyén nem volt más, mint hogy ott akartam lenni anyám mellett, amikor vidám és elégedett.

Elaine a kocsibejáróról egy kétsávos útra kanyarodott. A következő pillanatban két rendőrautó hajtott el mellettünk az ellenkező irányba.

– Lehet, hogy minket keresnek! – szólalt meg Elaine.

– *Börtönbe* is kerülhetünk volna! – nevetett fel anyám.

Nem értettem, miért ilyen jókedvű, vidám. Ha *börtönbe* kerülünk, elválasztanak minket egymástól. Amennyire tudtam, a gyerekeket és a felnőtteket nem ugyanabban a cellában tartják.

Másnap telefonált apám.

– Helló? Ti betörtetek hozzám, és elvittétek a kanapét? – kérdezte nevetve. Elmesélte, hogy néma riasztórendszer van beszerelve hozzá. A helyi rendőrségen jelzett, ahonnan négy rendőrautó hajtott ki a házhoz. Közvetlenül az indulásunk után érkeztek meg.

– Igen, betörtünk – erősítette meg az anyám, szinte hengegve.

A néma riasztórendszer gondolata még évekig kísértett, és az is, hogy akaratunkon kívül milyen veszélyes helyzetbe sodródtunk.

A szüleim a kaliforniai Cupertino-ban találkoztak a Homestead High School-ban, 1972 tavaszán. Apám felsős volt, anyám alsós.

Anyám szerda esténként egy diákoknak szóló animációs filmen dolgozott a gimis barátaival. Az egyik ilyen alkalommal, amikor éppen arra várt, hogy elpakolhassa az agyagfigurákat, apám odalépett mellé a reflektorfénybe, és a kezébe nyomott egy saját kézzel írt Bob Dylan-dalszöveget: a „Sad-Eyed Lady of the Lowlands” volt.

– Ha elolvastad, kérem vissza! – közölte.

Rendszeresen megjelent azokon az estéken, amikor anyám is ott volt, és gyertyát tartott neki, hogy lásson valamit a két forgatás közötti szünetekben.

Még azon a nyáron összeköltöztek egy kis vityillóban, a Stevens Canyon Road végén. A bérleti díjat apám fizette azoknak a kék dobozoknak a bevételeiből, amelyeket a barátjával, Wozzal csináltak. Woz mérnök volt, alig néhány évvel idősebb apámnál. Sötét hajú, félénk, mély érzésű ember. Egy számítástechnikai klubban találkoztak, majd hamarosan összebarátkoztak, munkatársak lettek, később pedig együtt indították útjára az Apple-t. A kék dobozok által kibocsátott hangfrekvenciákkal ingyen lehetett telefonálni. Illegálisan. A könyvtárban megtalálták a telefontársaság könyvét, amely részletesen bemutatta a rendszer működését és a pontos hangsort. A telefonkagylóhoz kellett emelni a kék dobozt, az lejátszotta a dallamot, a telefontársaság pedig a világ bármely pontjára kapcsolta a hívást.

A szomszédjuk agresszív kecskéket tartott, így amikor este hazaértek, apám rendszerint elterelte az állatok figyelmét, amíg anyám beszaladt a házba, vagy átrohant érte az autó másik oldalára, és ölben vitte be.

Anyám szülei akkorra már elváltak – a nagyanym mentális problémákkal küzdött, és egyre kegyetlenebb lett. Anyám oda-vissza ingázott a szülei otthonai között – az apja a munkája miatt sokat utazott, ezért gyakran volt távol. Nem helyeselte a szüleim összeköltözését, de nem is próbálta megakadályozni. Az apai nagyapámat, Pault ugyanakkor rettentően feldühítette, ám a felesége,

Clara kedvesen fogadta a hírt. Ő volt az egyetlen szülő, aki egyszer átment hozzájuk vacsorázni. Konzervlevessel, spagettivel és salátával kínálták.

Apám a következő ősszel megkezdte főiskolai tanulmányait az oregoni Reed College-ban, ahová körülbelül fél évig járt. Otthagyta. Anyámmal szakítottak – nem igazán beszéltek meg a helyzetet, sem a kapcsolatot, sem a szakítást, és anyámnak hamarosan új barátja lett. Azt mesélte, hogy apámat annyira felzaklatta a szakítás, hogy járni is alig tudott. Meggörnyedt a teher alatt. Meglepett, hogy anyám lépett ki a kapcsolatból, később el is tűnődtem azon, vajon nem emiatt volt-e bosszúálló vele a születésem után. Anyám szerint apám akkoriban nem igazán találta a helyét és a céljait, és még akkor is hiányolta anyámat, amikor mellette volt.

Mindkét szülőm megjárta Indiát, külön-külön. Apám fél évig utazott, anyám a visszatérését követő évben indult útnak. Apám később azt mesélte, hogy kifejezetten Neem Karoli Babával szeretett volna találkozni, ám a guru közvetlenül az érkezése előtt meghalt. Az ásrámjában megengedték, hogy néhány napig ott időzzön. Az egyik fehér szobában szállásolták el, amely egy matracágyat és az *Egy jógi önéletrajza*<sup>3</sup> (*Autobiography of a Yogi*) című könyvet leszámítva üres volt.

Két évvel később, amikor éppen csak elindult Wozzal közös vállalkozása, az Apple, a szüleim ismét egy pár voltak. Cupertino egyik sötétbarna farmházában laktak egy Daniel nevű férfival, aki a szüleimmel együtt az Apple-nél dolgozott. Anyám a csomagolási részlegen. Nem sokkal korábban úgy döntött, hogy félretesz némi pénzt, és hátrahagyja a külvárost, vele együtt ingerlékeny, szeszélyes apámat. Palo Altóban, a Good Earthnél akart elhelyezkedni, a University Avenue és az Emerson Street sarkán található egészségtudatos étteremben. Használt ugyan spirált, ám az kilöködött, ő pedig nem vette észre. Ritkán, de előfordul. Nemsokára kiderült, hogy terhes.

Másnap a konyha melletti szobában újságolta el apámnak a hírt. A szobában egy rongyszőnyeg kivételével semmilyen bútor nem volt. Apám dühös lett, összeszorította a száját, majd kiviharzott a bejárati ajtón, és bevágta maga után. Bepattant az autóba, és elhajtott. Anyám szerint egyenesen egy ügyvédhez, aki azt tanácsolhatta neki, hogy ne beszéljen vele, mert az esetet követően egy szót sem volt hajlandó szólni hozzá.

Felmondta az állását az Apple-nél a csomagolási osztályon: túl kínosnak találta, hogy miközben apám cégénél dolgozik, az ő gyerekével terhes. Különböző barátoknál húzta meg magát, és segélyen élt, nem volt se autója, se jövedelme. Eljátszott az abortusz gondolatával, ám miután többször is egy, a lába közé helyezett forrasztópákáról álmodott, elvetette az ötletet. Felmerült benne az örökbeadás is, ám az egyetlen nőt, akiben a Tervezett Szülőség (Planned Parent-

hood) szervezetnél megbízott, másik megyébe helyezték át. Takarítást vállalt házaknál, egy ideig lakókocsiban is élt. A terhessége alatt négyszer is részt vett néma meditációs elvonuláson, részben a bőséges koszt miatt. Apám továbbra is a cupertinói házban élt, amíg meg nem vette a házat Monte Serenóban, ahonnan a kanapét végül elhoztuk.

1978 tavaszán – a szüleim huszonnégy évesek voltak – anyám az egyik barátjuk, Robert oregoni farmján két bába segítségével életet adott nekem. A vajúdas és a szülés az elejétől a végéig mindössze három óráig tartott. Robert fényképezett. Apám néhány nappal később érkezett meg.

– Nem az én gyerekem – magyarázta mindenkinek a farmon, ettől függetlenül odarepült, hogy lásson. Fekete hajam volt, és nagy orrom, Robert nem is hagyta megjegyzés nélkül:

– Pedig a kiköpött másod.

A szüleim kivittek a mezőre, lefektettek egy pokrócra, és végiglapoztak egy könyvet, amelyben gyereknevek voltak. Apám Claire-nek akart nevezni. Több lehetőséget is fontolóra vettek, de nem tudtak megegyezni. Nem akartak származtatott nevet, valamilyen hosszú név rövidített változatát.

– Mit szólnál a Lisához? – kérdezte végül anyám.

– Igen! Az jó lesz! – vágta rá boldogan apám.

Másnap elment.

– A Lisa nem az Elizabeth rövidítése? – kérdeztem később anyámtól.

– Nem. Ellenőriztük. Önálló név.

– És miért engedted meg neki, hogy részt vegyen a névadásban, amikor úgy tett, mintha nem lenne az apám?

– Azért, mert ő az apád.

A születési anyakönyvi kivonatomban anyám mindkettejük nevét odaíratta, azonban a vezetéknevem csak az övé volt: Brennan. Csillagformákat rajzolt a dokumentum szegélyére – olyanokat, amelyeknek csak kontúrjuk volt, de a belséjük üres.

Néhány héttel később beköltöztünk a nővéréhez, Kathyhez, aki egy Idyllwild nevű városban lakott Dél-Kaliforniában. Anyám továbbra is segélyen élt, apám nem jött el hozzánk, és a gyerektartásban sem segített. Öt hónappal később kerekedtünk fel, és kezdtünk bele a végeláthatatlan költözésekbe.

Apám még anyám terhessége idején kezdett el dolgozni egy számítógépen, amelyet később Lisának nevezett el. Ez volt az első, külső egérrel ellátott tömeggyártású számítógép, azaz a Macintosh előfutára. Sajttömb nagyságú volt ez az egér, a számítógép pedig különféle szoftvereket, köztük egy LisaCalc és egy

LisaWrite nevű szoftvert is tartalmazott. De túl drágának bizonyult, és nagyot bukott, amint kereskedelmi forgalomba került. Apám eleinte a Lisa fejlesztő-csapatában dolgozott, majd a cégen belüli versenytárs, a Mac-csapat tagja lett. Később le is állították a Lisa számítógép gyártását, a háromezer, raktáron maradt gépet pedig eltemették a Utah állambeli Logan egyik személtlerakó telepén.

Kétéves koromig az anyám takarítással és pincérkedéssel egészítette ki a segélyeket. Apám nem segített. Az anyai nagyapám és a nővérei támogattak minket, ahogy tudtak – nem sokszor. Anyám bébiszitterként is dolgozott a helyi lelkes felesége által vezetett napköziotthonban. Belebotlott egy örökbefogadást tervező nőnek szállást kínáló hirdetésbe, és néhány hónapig ennek a háznak az egyik szobájában éltünk.

– Ha sírtál, én is veled sírtam. Annyira fiatal voltam én is. Nem tudtam, mit tegyek, a nyugtalanságod engem is nyugtalanított – mesélte később azokról az évekről. Túlságosan összeolvadtunk, és ez nem volt rendjén. Ennek ellenére meghatározó időszak volt, ezt éreztem, hiszen időnként én is olyan erősen együttéreztem másokkal, mintha én éltem volna meg a fájdalmukat. Az apám hiánya még drámaibbnak láttatja anyám döntéseit, visszatekintve is komor színezetet kapnak ezek a lépések.

Később őt hibáztattam, mert képtelen voltam elaludni, ha bármilyen neszezés volt a hálósobában.

– Zajos helyeken is le kellett volna tenned aludni – korholtam.

– De nem volt senki a környéken! – szabadkozott anyám. – Mit kellett volna csinálnom? Edényekkel csörömpölnöm?

Egyéves voltam, amikor pincérnői állást kapott a Varsity Theatre-ben, Palo Alto egyik étteremmel kiegészített művészmozijában. A közeli Belvárosi Gyerekközpontban (Downtown Children's Center) talált nekem jó és olcsó napközit.

1980-ban, kétéves koromban a kaliforniai San Mateo szövetségi ügyésze a gyerektartás miatt pert indított apám ellen. Azt akarták, hogy fizesse a díjat, és térítse meg az államnak a korábbi segélyeket. Kalifornia állam az anyám nevében kezdeményezte a polgári pert. Apám erre megtagadta az apaságot, eskü alatt sterilnek vallotta magát, és egy másik férfit nevezett meg apának. Miután ezt a másik férfit hatóságilag apasági teszt elvégzésére kötelezték, ám a fogászati és az orvosi eredmények nem egyeztek, apám ügyvédei kijelentették, hogy „1977 augusztusa és 1978 januárjának eleje között a felperes többször is közöszült egy bizonyos emberrel vagy emberekkel, akiknek nevét a vádlott nem ismeri, a felperes annál inkább”.

Rajtam is végeztek DNS-vizsgálatot. Akkoriban még gyerekcipőben járt a módszer, és vérből, nem pedig szájnyalkahártya-kenetből mutatták ki az eredményeket. Anyám szerint az ápolónő nem találta a vénát, ezért összevissza döfködte a karomat, én pedig jajveszékelttem. Az apám is ott volt, mert a bíróság kötelezett bennünket, hogy egyszerre jelenjünk meg a kórházban. A szüleim udvariasan viselkedtek egymással a váróteremben. Aztán megjött az eredmény: az akkori legkorszerűbb mérőeszközök szerint 94,4% volt annak az esélye, hogy vérrokonsági kapcsolatban állunk egymással. A bíróság körülbelül 6000 dollárnyi segély visszafizetésére és havi 385 dollár gyerektartás fizetésére kötelezte apámat – ő 500 dollárra emelte az összeget –, valamint tizennyolc éves koromig az egészségügyi biztosításom finanszírozására.

A legfelsőbb bíróságon ez a 239948-as számú ügyirat, mikrolapra rögzítve, felperes kontra vádlott, azaz az apám között. Apám kisbetűvel írta alá, a későbbi aláírásának egy kevésbé begyakorolt változatával. Anyám aláírása zaklatott és elgyötört – kétszer is aláírta, egyszer a vonalon, egyszer pedig alatta. A harmadik próbálkozást összefirkálta – ha befejezte volna, a másik kettő felett bukdácsolt volna.

Az ügyet 1980. december 8-án zárták le, méghozzá apám ügyvédeknek sürgetésére. Anyám el sem tudta képzelni, miért lett egyszerre olyan sietős az amúgy hónapok óta húzódó ügy lezárása. Négy nappal később az Apple-t tőzsdére vitték, apám személyes vagyona egyetlen éjszaka alatt több mint kétszázmillió dollárra kúszott fel.

Közvetlenül a bírósági ügy lezárása után, még az Apple-bejelentés előtt apám eljött, és egyetlenegyszer meglátogatott a Menlo Parkban, az Oak Grive Avenue-n lévő otthonunkban. Önálló stúdióapartmant béreltünk. Nem emlékszem a látogatásra, de akkor először találkoztunk azóta, hogy megszülettem Oregonban, leszámítva a közös vizsgálatot.

– Tudod, ki vagyok? – kérdezte, majd kisimította a szeméből a haját.

Hároméves voltam, nem tudtam.

– Én vagyok *az apád*. („Mint Darth Vader” – nyugtázta később anyám, amikor elmesélte a jelenetet.)

– Én vagyok az egyik legfontosabb ember, akivel életedben találkozol majd – mondta.